

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Економічний розвиток країни знаходиться у прямій залежності від стану її інноваційної активності, яка, в свою чергу, певним чином пов'язана з підготовкою наукових кадрів та їх науковою діяльністю. Будь-яка держава, в якій не створюються гідні умови для праці вчених, приречена на відставання у науково-технічному розвитку та втрату свого статусу

Традиційно Україна вважається державою з вагомим науковим потенціалом, але економічні й геополітичні процеси, що відбуваються, негативним чином вплинули на розвиток її інноваційної діяльності.

Підсумки дослідження показників діяльності України за останні роки свідчать, що наукоємність промислового виробництва в Україні зараз не перевищує 1 %, що у десятки разів менше за світовий рівень.

Це стає цілком зрозумілим, якщо звернути увагу на цифри, які характеризують фінансування вітчизняної науки. Для нормального функціонування наукових установ необхідні відрахування на їх потреби в розмірі 0,9% ВВП. У 2014 році бюджетне фінансування здійснювалось на рівні 0,3%, у 2015 році Держава планує виділити на це 0,2% ВВП. При цьому значно скорочується фінансування університетської науки в закладах Міністерства освіти і науки. Загалом тільки за останній рік видатки на різноманітні дослідження, розробки, підготовку наукових кадрів та науковий супровід та забезпечення для різних відомств скоротилися на 8% до 4,8 млрд грн. За межами фінансування опинилася велика кількість наукових проектів у вищих навчальних закладах, що сприяє відтоку молодих науковців та талановитої молоді.

В Україні, у супереч світовим тенденціям, продовжується скорочення загальної чисельності кадрів, зайнятих у сфері досліджень і розробок. З 2005 р. кількість працівників наукових організацій в Україні скоротилася на 23,9%, у т.ч. дослідників – на 19,5%.

Якщо порівнювати ситуацію, що склалася в Україні, з європейськими нормами, то у Євросоюзі наука сьогодні отримує приблизно 2 % фінансування від ВВП, а до 2020 року планується збільшити фінансування науки до 3 %.

За думкою експертів нинішній рівень фінансування наукових установ і наукових програм в Україні впав до показника слаборозвинених країн Африки. Як наслідок – за період з 1990 р. кількість працівників інноваційної сфери в Україні зменшилась більше ніж в 3 рази, тоді як у США та Західній Європі цей показник збільшився вдвічі. За цей період освоєння нових видів техніки знизилось у 14 разів. Наразі в країні за рахунок впровадження інноваційних технологій приріст ВВП складає лише 0,7%, тоді як в розвинених країнах він досягає 90%.

За період з 2000 р. спостерігається зниження питомої ваги обсягу виконаних науково-технічних робіт у внутрішньому валовому продукті, скорочується кількість отриманих охоронних документів у Державній службі інтелектуальної власності України.

І хоча кількість наукових співробітників в Україні за останні роки збільшилась, спостерігається деяке їх перегрупування за типами організацій, де працюють доктори та кандидати наук.

За даними досліджень, за останні 12 років кількість докторів наук збільшилась майже в 1,5 рази, при цьому майже без змін залишилась кількість докторів наук за цей період в науково-дослідних інститутах, апараті управління міністерств та відомств, інших організаціях та підприємствах. В 1,5 рази зменшилась кількість наукових працівників цього рівня в промислових підприємствах та науково-виробничих об'єднаннях. Разом з тим, спостерігається приріст кількості докторів наук, забезпечений працівниками вищих навчальних закладів, серед яких кількість докторів збільшилась майже в 2 рази. Це є свідченням того, що наука наразі все більше відривається від виробництва. Слід додати, що низький рівень оплати праці в науковій сфері сприяє відтоку наукових кадрів і кваліфікованих спеціалістів з України, а також переходу до інших видів діяльності, не пов'язаних ні з наукою, ні з матеріальним виробництвом.

Враховуючи вкрай складну економічну та політичну ситуацію, що склалася останнім часом в Україні, можна стверджувати, що держава не тільки не сприяє розвитку, але зовсім не звертає уваги до проблем науки. За словами виконавчого директору Технологічного парку «Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона» О.А. Мазур «Вітчизняна економіка працює «на знос», проїдаючи те, що було створено працею попередніх поколінь, і продовжує деградувати, скочуватися на рівень економіки країн «третього світу», тобто фактично сьогоднішніх сировинних колоній».

Список використаних джерел

1. Бюджет освіти та науки 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cedos.org.ua/uk/osvita/biudzh-et-osvity-ta-nauky-2015-shcho-pryinialy-deputaty>

2. Мазур О.А. Українська наука — цифри і факти [Електронний ресурс] / О.А. Мазур. – Режим доступу: http://www1.nas.gov.ua/publications/books/serii/academy/1102010/Documents/2013_7/Nauka_Ukr_V7_2.pdf. – Назва з екрана

4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Текст] : статистичний збірник / Державна служба статистики України. - Київ, 2013. – 287 с.